

Nr 610

Av herr Stefanson, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 54, angående reformering av den obligatoriska skolan m. m.

(Lika lydande med motion nr 725 i Andra kammaren)

1957 års skolberedning föreslår inrättandet av 2-åriga fackskolor med fyra olika utbildningsvägar, nämligen en humanistisk fackskola, en teknisk fackskola, en merkantil fackskola samt en socialekonomisk fackskola som frivillig utbyggnad på den 9-åriga grundskolan.

Denna nya skolform skall enligt beredningen utgöra ett alternativ till gymnasiet för den ungdom, som önskar en fortsatt teoretisk utbildning ovanpå det 9-åriga skolåret. Fackskolans undervisning skall enligt beredningens förslag inte vara specialinriktad mot något bestämt yrke utan ge en utbildning, som spänner över ett brett område för att ge eleverna kunskapsunderlag för det kommande yrkesvalet.

Ett avsteg från dessa tankegångar har gjorts beträffande såväl den tekniska som den merkantila fackskolan. Den tekniska fackskolans uppdelning i tre linjer (elektro-, byggnads- och maskintekniska linjen) innebär oneligen en långtgående specialisering. Enligt departementschefen skall övervägas huruvida inte även en fjärde linje, en kemiteknisk linje, skall få förekomma. Beträffande merkantila fackskolan säger departementschefen, att en ytterligare linjedelning kan behöva penetreras.

Fackskolan torde enligt min mening bli mycket attraktiv för de elever som i det 9:de skolåret väljer de teoretiska linjerna, och det är troligt, anser jag, att ett stort antal av eleverna i dessa linjer kommer att gå vidare till fackskolan. När det gäller de elever, som väljer den tekniska linjen (9 t), kan man förutsätta, att huvudparten av dessa elever kommer att söka sig till de tekniska fackskolorna. Detta skulle komma att medföra, att elever med teoretisk begåvning och teknisk inriktning länkas mot de tre eller fyra verksamhetsområden eller branscher inom näringslivet, som är representerade i de fyra facklinjerna och efter skolan även kommer att söka anställning eller vidareutbildning inom dessa speciella områden. Det finns emellertid branscher inom näringslivet, som inte omfattas av dessa fyra verksamhetsområden och med andra kunskapsbehov än dessa men som har behov av ungdom med en god teoretisk utbildning och för vilka fackskolorna skulle utgöra en välkommen utbildnings- och rekryteringskälla.

Man bör enligt min mening överväga huruvida inte fackskolor även skall kunna inrättas för andra verksamhetsområden med behov av en tvåårig teoretisk utbildning än de föreslagna.

Enligt min mening bör de sakkunniga, som departementschefen på Kungl. Maj:ts bemyndigande har tillkallat för att utreda fackskolornas inriktning och organisation, ha möjlighet att även överväga en sådan utformning i linjedelningen och läroplanerna, att den tekniska fackskolan blir attraktiv för ett bredare elevunderlag än som närmast torde varit aktuellt för skolberedningen. Ungdomar som genomgått 9 mek. (linjen för industri och hantverk) bör efter kompletterande studier kunna välja denna högre utbildning.

Departementschefen har icke gått utanför skolberedningens förslag när det gäller huvudmannaskapet för fackskolorna. Enligt min mening finns det anledning, såsom påpekats i olika remissyttranden, att vidga rätten till att upprätta och driva fackskolor till landstingskommuner samt bransch- och näringsorganisationer eller motsvarande sammanslutningar.

Under hänvisning till vad som ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att de i förevarande motion behandlade frågorna blir föremål för översyn hos fackskolesakkunniga.

Stockholm den 23 mars 1962

Stig Stefanson
